

<p>Szerkesztői iroda: A KIADÓHIVATALBAN, hova a lap szellemi részét illető közle- mények küldendők.</p> <p>Kiadó hivatal: WOKAL JÁNOS KÖNYVKERESKEDÉSE, hova a hirdetések s előfizetések bermentesen küldendők.</p> <p>Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<h1>KÖZÉRDEK.</h1> <h2>Vegyes tartalmu heti lap.</h2>	<p>Megjelen minden vasár- napon egy nagy íven.</p> <p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:</p> <p>Egész évre . . . . . 4 frt. Fel . . . . . 2 . . Negyed . . . . . 1 . .</p> <p>HIRDETMEYNEK DÍJA: 3 hasábsósi petit sorért, vagy ennek helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 15 kr.</p>
--	---	--

Pártoljuk a hazait.

Nehéz küzdelem után nyerte vissza hazánk politikai önállóságát; de még nehezebb s bizonyára még hosszasan tartó küzdelem fog folyni közgazdasági önállása elnyerhetéseig. A politikai önállás egy politikailag ellenséges, de számra nézve nem nagy kör megnyerése, kiengesztelése s jórésztben a viszonyok hatásának kényszere aránylag rövid idő alatt lett kivívva. De a közgazdasági önállás teljes kivívása, a már felmutatható nagy eredmények dacára, még folytonos nehéz harcokat kíván s e küzdelemből nem maradhat ki senki, ki e hazá hű, igaz fiának tartja magát. — A külföldi tőke, a külföldi pénz, a külföldi gyárpar, a külföld mindenféle terméke hatalmas versenyben van a hazai tőkével, a hazai pénzzel, gyárparral és termékekkel, s bizony, ha végig tekintünk kereskedéseink tárházaiban, a gép- stb. raktárakon, a kereskedelmi ügynökök ezreinek áru-mustráin, — még mindig bámulatos választékban és hihetetlen olcsóságban látjuk a külföld termékeit felajánlva, s főleg az olcsóság által igyekezve leszorítani a hazait a hazai piacokon. — Bámulatos a harc. A külföldi tőke millióinak ellenében aránylag csak százezerek állanak; a külföldi gyárak tömeges termelésével aránylag kis tömegek kelnek versenyre; a külföldi magas vámok által sújtott termékek számára szorongva és aggodalmason keresünk új piacokat; — a külföld rég magasra emelkedett iparával fokozott erőlyel áll szembe a megbénított hazai ipar, — és mi az eredmény? A kormány erősen küzd s a közlekedés könnyebbítésével, szállítási kedvezményekkel, adómentességgel, különféle intézetek, iskolák felállításával kíván segíteni a hazai tőkének, a hazai kereskedelemnek és iparnak, a hazai gazdaközönségnek. Hazai intézeteknél biztosítja a honvédség stb. felszerelését. A hazai gyárak gyártmányait, a hazai termények vételét ajánlja

a törvényhatóságoknak, és dicséretükre legyen mondva: a legtöbb hatóság erkölcsileg, s a hol saját szükségleteit kell kielégíteni, anyagilag is teljes erőből támogat mindent, a mi hazai. — S a közönség? Ott, a hol a kereskedelem hazafias egyének kezében van, — ott, a hol a hazai intézetek ügyvivői ellenében nem lépnek fel a külföldi tőke által külföldön alapított s a hazából csak a busás nyereséget kivívó intézetek ügynökei potomságig leleicált ajánlataikkal, — ott, a hol van érzék az iránt, hogy a hazait, ha drágább is valamivel, már csak azért is pártolni kell, hogy a hazai pénz az idegennel szembe szállható hazai tőkét nevelje s ily módon végül képes legyen a jómínőségű jutányosabban is adni; — ott, a hol szilárdan áll a határozat, hogy becsülésben és pártolásban azon solid hazai intézetek részesíttessenek, melyek a kiérdemelt nyereségből hazai közszéleket és közintézményeket kellő arányban támogatnak; — ott, a hol a vezetőkben van érzék hazánk önálló közgazdasági fejlődésére minden helyen, czélra vezető eszközt felhasználni: — ott mindenütt biztos a küzdelem eredménye a hazá javára.

Hogyan, tehát e hazában lehetnek-e még olyanok, kik ellenkezőleg tennének? kik előtt a tőke: tőke, a pénz: pénz — akár külföldi, akár hazai intézmény érdekét szolgálja az; kinek legfőbb kívánsága, hogy maguknak pár krajczárt, nagyobb összegnél pedig pár forintot megkuporgathassanak talán újabb külföldi olcsó portéka részére? Mint mindenben, bizony e tekintetben is vannak kivételek, — nem egy ékes példával szolgálhatnánk magunk is olvasóinknak.

A magyar állam közgazdasági fejlődésének sokszor igen szomorú, sokszor dicsőséges története kell, hogy érdekeljen mindenkit. Valmint politikai múltunk története méltó okulásul szolgálhat a gonddozó hazafinak, úgy közgazdaságunk története is.

Mily sok ideig tekintett Magyarország provinciáinak! Közgazdaságilag is Ausztriától függött teljesen; nyers termékeit idegen tőke saját hasznára a hazá határain túl értékesítette. Mily sok akadály, mily sok megtámadás lett intézve csak egy egyszerű hazai biztosító társulat ellen, politikai jelleget keresve, nagy hazafiak ezen alkotásában. Mily sújtólag léptek fel külföldön a hazai tőke által létesített intézmények, a hazai kereskedelem ellenében. Nemzetiségi kérdést csináltak ellenünk — s leküzdötték hatalmas tőkékkel, de még jobban a felélesztett nemzeti érzülettel. Elfoglalják előlünk a haladás terét — s leleicáltva mindent, kiakarnak szorítani még saját területünkre is. Jól vigyázzunk! addig, míg közgazdaságilag nem elég erős Magyarország, addig politikai állását is könnyebben megrázkodtatják a támadások. Tartson tehát össze a hazai intézmények pártolásában, támogatásában minden hatóság, s a hazai közönség minden tagja: s ha nem külföldi példa amit követésre ajánlhatunk, ez az európai nagy és hatalmas népek eredményes példája, kiknél jelszó: pártold és terjeszd a hazait!

== Megyénk bizottságának a szolgabírói járásokra és a szbirói székhelyekre vonatkozó határozatát belügyminiszter ő nmltga május 28-án 31.004. sz. a. leiratával. — a közbevetett felebbeszedések és a 8 szbirói járást kívánó kisebbségi vélemény mellőzősével — egészen jóváhagyta. E szerint tehát az új szolgabírói székhelyek: M-Ujvár, N-Enyed, M-Igen, Verespatak, Alvincz, Balázsfava és Koneza lesznek. Ez utóbbira vonatkozólag, azon esetben, ha Vizaknán járásbírói fog fellállítani, újabb tárgyalás lesz tartandó.

Ugyancsak jóváhagyott a tisztviselői stb. átlomások rendszeresítésére vonatkozó határozat azon módosítással, hogy a 2 központi gyakornoki állomás töröltetett és némely tisztviselői, pl. az orvosi stb. illetmények leszállítottak.

TÁRCZA.

A megcsalt leány.

— Ballada. —

I.

„Hallod, lányom, hallod, itt-ott mit beszélnek? — Szellője lengedez rád jövő veszélynek. — Szívednek kedvese feledni kezd téged . . . Mással ül még, meglásd, nárszi-vendégséget.“

„Hallom, apám, hallom, de nem hajtok rája, Üres szó, a mit mond az irigyek szája; Istenre fogadta, a magas egekre, Hogy a halálban is engemet szeretne.“

„Leányom, kedvesed három nap nem volt itt“ — „Nines ideje, a kit köteleesség szólit.“
„De legalább egyszer eljöhetett volna“ — „Tőlem, érzem, senki őt el nem rabolja!“

Eltelő napokból hamarjában hét lesz — És az ifju még mind nem megy kedveséhez. — Való szint is őlt már az apa sejtelme, De, lányát meggyőzni, niucs, ki szókat lelne.

„Leányom, kedvesed kimaradt egészen“ — „Miatta bánatban sohasem lesz részem!“
„Leányom, még most sem hiszed, a mit szólnak? Kedvesed násznapiját üli meg, még holnap.“ —

A hön szerető szív remél és hisz végig. Az igaz szerelmet hiába kísértik; Mint a nap, tiszta volt, a mit itt-ott mondtak, De a leány előtt mind hazugság volt csak . . .

II.

Másnap harangszóra nép gyűl a templomba — Az ifju esküt szeg, új esküjét mondva —

„Leányom, szívedet meg ne tépje, sértse A hütlennék égbe tört esküszegése!“ . . .

Most elsáppad a lány, szemében tűz lángol, Mintha szállni volna kész e földről, világból, Majd ismét nyugodt lesz és öröm sugára Mosolygó fényt derít mind a két arcára —

S túlvilági areczsal ajka ekép szólal: „De miért törődöm, bár fáj, e valóval? Hisz enyém ő most is, nem felejtett engem, Oly biztos, mint hogy van Isten az egekben.“

Ott a kertnek alján, hol fut a kis patak, Hol a fák lombjai egymásra omlanak, A kicsiny lugosnak árnyékában, enyhén Fogadta, szerelme mindörökre enyém.

S én hiszek szavadnak, esküidnek most is, Bár más szívtelenül tőlem elrabolt is; Igen, igen — mondád: a sírban is szeretsz, S én hiszem, ha itt nem, ott az enyém leszesz!“

III.

Éjfél ut az óra . . . Az éj koromsötét — Lépéseknek sehol sem hallhatni nesztét; Lakodalmas háznál zene, táncz még járja — A vőlegény oly víg, kebelén van párja.

„Most meg tánczra perdül: „Be jó kedvem van ma!“ Künn keserű hang szól: „Mily víg lakodalma!“ Megrémül a násznép, a vőlegény jobban . . . S egy nőalak gyorsan az ajtón betoppan.

Kedvesére ismer a vőlegény benne, S mintha mindakettő köszoborra lenne, Nézik egymást némán, nézik egymást hosszan . . . Merov lesz mindenki, úgy hogy meg se mocszan —

És szól a lány: „Jöttem megtekintni téged, Hogy és miként töltöd ezt a vendégséget —

„Ménasszony! tudod-e minő vígság van ma? — Az én kedvesemnek foly itt lakodalma!“

És fölkezag a lány: „Nó csak tovább, rajta!“ S rejtett törét gyorsan most előragadja, S a mint a tör villan, ki piros vér bugygyan . . . „Meghalva is szeretsz! — így esküvöd . . . Ugy van?!“

„Gyilkos, gyilkos!“ — többen fölkiáltnak erre, De száanalom uralg mindenütt egyszerre. — Oh mert elárulja a leány nézése, Hogy rajta van Isten súlyos büntetése . . .

Balázs József.

A hogy a népdal terem.

— Rajz. —

Dr. BOROS GÁBOR-tól.

Rendetlenül tévedez a nyáj a gyér füves helyekena Az, a kinek össze kellene terelnie, botjára támaszkodott más felé gondol, nem ügyel a nyájra, nem bánja, ha mind is eltéved. Régóta megy már ez így, nem lehet tovább elviselni. Föl is tette magában, hogy nem szolgál tovább a gazdag Farkas Jósánál. Nem volt inyére ez az élet, nem tetszett neki a nyáj egyhangú kolompja. Nem telt bele három hónap, már azt dalolta, hogy

Hej gazd' uram, adja ki a bérem, En a nyáját többé már nem özrem, Elszegődtem szomszéd vármegyébe, Az Alföldre csikókok közébe.

Ez volt csak a neki való világ, — nagyon, de nagyon meguntta volt már, hogy a más kegyelméből éljen, a maga ura lett hát, fölcsapott szegénylegénynek. Rá születt, egyébre jó sem lett volna. Könnyen beleszokott ebbe az izgalmas életbe, helyre legény volt, a ki nem ijedt meg az árnyékától, — azért danolta, hogy

Engem hívna Fábán Pistának, Ki is állok huszonnégy zsandárnak, Jó a zsandár, de nem félek tőle, Majd kimegyek, megszálok vele.

Egyszer aztán betévedt egy útszéli koresmába. Hidedg szél fújt oda künn, vágta az orczába a havas esőt, tél végére járt az idő, vágyakozott egy hörpöntés melé-

zajosan

kben dus,

g van az
zatóbb je-
vállatásu
ratóit esz-
es értékü
testi kü-
tőth Gerő
bünjelo-
ki a gyil-
n egy em-
zatra bírja
országbiro
kezebe s
et. Ekkor
lytonosan
nak sze-
török, mi-
ások sze-
sságot, ki
ár ágyán
te termett
az orosz-
st és föld-
urkot ve-
anga ken-
yi küzdés
bre rakta
szakgatva
gy teli tel-
megosz-
gositotta.
ileg a leg-

je folyó

nius 1-én
k menet-
— azon-
területen
adni sze-
trendje a

Omnibusv.

2.50

5.40

6.00

9.24

9.49

9.58

10.07

10.42

11.07

11.32

12.03

12.24

12.43

1.02

1.22

1.57

10.15

5.45

1.42

2.07

2.27

2.44

3.06

3.22

3.50

4.15

4.44

5.10

5.19

5.17

5.47

9.18

8.00

10.12

RKAS.

ó, ki a

aposan

rért e

lebbi tu-

3—3.

szegyet le nem teszik s bármiben vonakodnak erőszakoskodásának eleget tenni, azonnal kamat emeléssel, el nem temetéssel, elkárhozással s más efével fenyegeti őket.

Igen sok hasonló és még nagyobb s megbotránkoztatóbb esetet hozhatnék fel nevezett pápa viselt dolgaiból, de mutásványok, úgy hiszem, ez is elég, hogy lássa a közönség s lássa különösen a balászfalvi érsek ő nagyméltósága, hogy milyen emberek legeltetik az Úrnak nyáját s hogyan változtatják nemes és szent hivatásukat a lakosok békés együtt élésének felhőborítására, hogyan használják fel a szegény nép vallásos hiszékenységét saját nemtelen czejaiak kivételére s embertársaik megrontására.

Ezeket kívántam nyilvánosságra hozni addig is, míg az illetők a törvény útján elveszik megérdemelt büntetésüket.

Egy szomszéd birtokos.

Szinészet.

Bényei István szinígazgató számos és kitűnő tagokból álló szinársulata e lefolyt hét folyamán városunkba érkezett, s előadásait szerdán, május 30-án meg is kezdette, szinre hozván Csiki Gergely jeles szinműírónk egyik legújabb és sok tekintetben kitűnő szinművét a „Stomfai Család”-ot. Jóllehet a mű-írást szigorú dramaturgiai szempontból nem egy jogosult kifogást támaszthat Csiki e műve ellen, mind az által egy rendkívül nagy érdemét nem tagadhatja meg, azt, hogy alakjai egytől-egyig az életből vannak elvesve, s bámulatos híven jellemezve. Bármelyik alakját lássuk is magunk előtt, mindjárt egy általunk is jól ismert egyénre gondolunk, s azt véljük előtűnik beszélni és cselekedni. És ez nagy érdeme a drámai közép műfajoknak, hogy a minden napi életet, úgy a mint van, a maga félszűzességével, hibáival, káros képzetével; másfelől a tulnyomó visszasság mellett is soha el nem enyészhető eszményiségével leplezetlenül és őszintén tárja eléük.

Innen a nagy érdeklődés a közönség részéről az ily fajta szindarabok iránt, mert az „életet ábrázoló deszkakon” csakugyan az életet látja ábrázoltnak.

A „Stomfai Család” bőven rendelkezik ezekkel az előnyökkel, személyei mind élő alakok, hus és vér mindannyi s így alakítások is a szereplő színész részéről az élet helyes ismeretét és sok pszichológiai tanulmányt igényel. Az az előadás, melynek városunk közönsége szerdán este szerencsés élvezője volt, egészen véve jól sikerültnek mondható, a szereplők mindenike kedvelés és hővvel játszott s buzgalomuk nem csökkent egész a darab végéig. Ha mégis egy pár jelenet kissé vonatott volt, ez nem a szereplők, hanem a darab compositiojának rovására esik.

Az egyes szereplők közül különös kiemelés érdemelnek P. Rott Mari, ki Berta bárónő szerepét művészi átgondoltsággal, sok hővvel és nemes lelkesedéssel játszotta s helyes alakítások által közönségünket több ízben tapsokra indította s felvonások után több kihívásban is részesült. Mindjárt mellé sorozzuk Fenyvesy, kinek minden szava minden mozdulata rutinirt színészre vall, s ki legelső kilépésekor annyira lekötötte maga iránt a közönség rokonszenvét, hogy az folyton a legnagyobb figyelemmel s nagy élvezettel kísérte jellemző alakítását.

Dicsérettel kell megemlítenünk Keresztes Ágnes személyesítőjét, Fábiánnt is, ki a második felvonás érzékeny jelenetében, a midőn férjétől és leányától örökre válni készül, sok drámai erővel fejtett ki. Leányát Margitot Kecskeméti Irma általában kedvesen, ügyesen játszotta, csinos alakja s rokonszenves megjelenése kedvező hatással volt a közönségre, azon jelenete, midőn atyja elé borulva fejezi ki gyermeki érzelmeit, megérdemelt tapsokkal lett jutalmazva. A harmadik felvonás nehéz próbára tette a kisasszony erejét, s érdemre válik, hogy sok részében megküzdött annak nehézségeivel, s a mi gyengeséget az alkalommal tapasztaltunk játékaiban, azt hisszük, nem sokára le fogja küzdeni, mint a ki tanulni szeret is, tud is. Bényei (Stomfai Akos) igyekezett lekötni a közfigyelmet. „Lipóczy” és „Stomfai Kázmér” Püspöki és Lang személyében jeles alakítókra találak. Ismételjük, hogy a szereplők mindenike dicséretet érdemlő buzgalmat fejtett ki, és mi csak sajnálni tudjuk, hogy a közönség — későn értesítve — nem élvezhette nagyobb számban e jeles szinművet, melyet szívesen megtekintenénk másodsorú is.

Május 31-én, esütörtökön „Hadjárat a békében” ez. vigjáték került szinre. Írták Moser G. és Kibonthz F., fordította Illés László. E mulattató jelenetekben gazdag vigjáték, ha előadásához a szereplők részéről az életűség-gel és tehetséggel párosult jókedv nem hiányozna, mindvégig a legderűsebb hangulatban képes tartani a közönséget. S midőn azt mondjuk, hogy az előadás szép sikerrel folyt le, Bényei társulatának jóra valósságát örömmel konstatáljuk. A szerepek atáian mind jól kezében voltak, az összes személyzet oly jókedvvel és életűséggel játszott, hogy egészében, vidéki szinpadra való tekintettel, alig maradt lenn kívánni való.

A darab tárgyát annak rajzolása képezi, hogy egy hadi gyakorlat alkalmával két család nőszemélyzete mint indit es folytat hadjáratot a hozzájuk szállásolt katonák ele, mig nem a harc mindkét részről többeknek édes capitulatiojával végződik Hymen oltára előtt. A katonatisztek jellemvonásainak s a nők azon csaknem általános előszeretetének feltűntetése, melylyel az „aranyos-zsinor” es „uniformis” iránt viseltetnek, sok derült jelenetben nevetette meg közönségünket.

Ürményi Margit az eleven, hamiskás és dacos magyar leányt, Ötvös Ilkát, mindvégig szépen alakította. Átgondoltsággal érzéssel és kifejezéssel játszott. Több jelenetben ragadta tapsokra a közönséget. Ily sikerült jelenete volt, midőn az első felvonásban a hozzájuk szállásolt Folgen hadnagytól az után tudakozódik, hogy a nevelő intézetből (hol egyszer találkoztak) nem hozott-e magával édes emlékeket, azt gondolván, hogy reá is vissza

fog emlékezni. A hadnagy azonban kicsinylőleg szól az akkor ott volt növendékekről. Az erre benne fölébredt dacos bosszu szomjat igen sikerülten tüntette fel. Ily szép jelenete volt ismét a 3-ik felvonásban, midőn a Henkelnél jelen volt két tisztet felszólítja, hogy annak fogja adni, a más napi mulatság alkalmára első négyesét a ki egy pár rózsát hoz neki. Folgen lovagiasan vállalkozik, de dacra dacozal felelvén, a négyest nem fogadja el. miután, mint mondá, nem szokott dacozni. Ilyen volt Heindorf kertjében a „talalka” jelenete stb. Egy szóval az esti szereplése a fiatal színész jeles tehetségének szép bizonyítékát nyújtotta. — Pappné, Roth Marit (Miller Ágnes, Ilka társalkodónője) ha ez alkalommal különös kepepen nem emeljük ki, oka egyszerűen csak az, hogy nem volt olyan szabású szerepe, melyben elismert tehetségét kitűntethette volna. Kévs szerepében is jól megállotta helyét. Kovacsovic Erzsébet (Zsófia), a leánya férjhez adásában fáradozó anyát elég sikerrel alakította. Kecskeméti Irma (Elza) csinos alak volt. Játékáról, kellő szerep hiánya miatt, ez alkalommal nem igen szólhatunk. Homokainé (Matild) a delelő ponton levő nőt, kit a katonatisztek kora és férje dacára sem hagynak hatás nélkül, közép sikerrel mutatta be. Végh (Henkel) a törülmetszett német városi tanácsos szerepében szépen és jól játszott. Püspöki (Heindorf) jeles komikus több ízben indította nevetésre és tapsra a közönséget. Fenyvesy (Folgen) csinos alak és szép tehetség; az önértelt hadnagytól sikerülten ábrázolta. Németh (Hoffmeister) az együgyű és a nagy világban járatlan gyógyszerész szerepében a közönség megelégedésére játszott. Völgyi (Sonnenfels tábornok). Szép (Folgen legénye). Lang (Schäfer tábornok). Lendvay (Reit hadnagy) elég jó alakok voltak.

Valóban kár, hogy közönség nem volt nagyobb számmal. Egy oly jól szervezett társulat, mint a Bényei jelenleg, méltán megérdemli a pártfogolást. Bátrak vagyunk azért közönségünket melegebb pártolásra hívni föl.

y—d.

IRODALOM.

A mezőgazdaság alapvonalai. A nagym. vállás-és közoktatástügyi m. kir. miniszterium által 1882. július hó 14-én 20.120 sz. magas rendelettel tanítóképezdek és népkönyvtárak számára elfogadott és ajánlott munka. Irta Szűts Mihály. — Második javított és bővített kiadás. Debreczen. A szerző tulajdona. A 215 oldalra terjedő gazdag tartalmú mű ára 60 kr. — Tartalmából kiemeljük a következőket: I. rész: A művelési föld vagy talaj. 1. A talaj keletkezése. 2. A talajt alkotó ásványi és szerves anyagok. 3. Az egyes talajnevekről: a) Homok-talaj. b) Anyag-talaj. c) Vályog-talaj. d) Mész-talaj. e) Marga-talaj. f) Kavicsos talaj. g) Televenyes talaj. h) Tőzeg-talaj. i) Szik-talaj. j) A fel- és altalaj. 4. A talajok osztályozása. 5. A talajteljesítés különféle módjai: a) A víz-levezetés. b) Köves talajok telkesítése. c) Legelőföld telkesítése. d) A fútohomok telkesítése. e) Erdő telkesítése. — II. Rész. A földműveléshez szükséges előismeretek. 1. A trágyázásról és a különféle trágyanevek alkalmazásáról: a) Az istálló trágya. b) A kompost vagy keverék trágya. c) A kosarazás vagy esztenázás. d) Zöld növény-nyel való trágyázás. e) Ásványi trágyaszerek. — III. Rész. Az egyes művelési növények természetéről. 1. A kalászos növények természetéről. — IV. Rész. Nemzetgazdasági alapismeretek. 1. Általános tudnivalók. 2. A javak termelése. 3. A pénzről. 4. A tőke és jövedelem. 5. A tőkék eloszlása. 6. A munka. 7. A javak és a munka ára. 8. A nemzeti jólét emelését célzó tényezők. 9. A közraktárakról. V. Rész. A gazdasági üzletvitelről.

— Legújabb magyar könyvek, melyek Wokál János könyvtárából N. Enyeden kaphatók. — I. Az ókori klasszikusok tanulmányozása, mint általános műveltségünk egyik főszekőze. Irta dr. Bászai Aurel. — Ára 1 forint 20 kr. — 2. Nemzetgazdasági és statisztikai évkönyv. Szerkesztő dr. Földes Béla. Ára 1 ft 60 kr. — 3. Ujfaly utazása Párisról—Szamarkendjig. A Terganah, Kuldza és nyugati Szibéria. Egy párisi nő téli élményei. Irta Ujfaly. Bourdon Mária mintegy 200 művészi kivételű eredeti képpel megjelenik k. b. 30 füzetben, egy füzet 30 kr. — 4. Képes Világ történet, alapította dr. Ribáry Ferenc. Az új kor. Irta dr. Marczali Henrik. 97-ik füzet. Ára 30 kr. — 5. Magyar általános levelező és házi titkár gyakorlati utmutatás a közéletben előforduló minden nemű családi és más levelek, kereskedelmi és üzleti fogalmazványok és folyamodványok helyes szerkesztésére. számos példával felvilágosítva. Szerkesztő Knorr Alajos, 1-ső füzet ára 30 kr.

VEGYES HIREK.

— Albrecht főherceg Kolozvára érkezett, hol katonai szemlét tartott. A főhercegnél polgári és egyházi méltóságok tisztelegtek, kikkel a főherceg a legszívesebben társalgott. Jun. 1-én délben fél két órakor a Hungaria éttermében 35 terítők nagy ebédet adott, melyre a katonatisztek kivül a polgári és egyházi hatóságok főbbjei is hivatalosok voltak. Jun. 2-án este a gyorsvonattal kíséretével Nagyváradra utazott.

— Gyula-Fehérvárnak május hó 30-án magas vendége volt; Albrecht főherceg az éjféli utáni vonattal ide érkezett s kíséretével együtt a vasúti salon-kocsijában töltötte az éjt reggeli 6 óráig. Reggel 5 órakor már az indóház udvarán várakozott ő fenségére az erdélyi rész, katonai főparancsnok, Kindermann tábornok, számos törzstiszt kíséretében, kik a katonaság részéről fogadták ő fenségét. Reggeli 6 órakor a főherceg vidám arccal lépett ki a vasúti kocsiból s mosolyogva fogadta a tábornokok üdvözlését. A város nevében Novák polgármester magyar nyelven röviden üdvözölte ő fenségét, mit a főherceg szintén magyar nyelven nagyon szívesen köszönt meg s nagy érdeklődéssel kérdezősködött a városi viszonyokról. — A fogadtatás után katonai szemlét tartott 9 óráig, melynek végeztével négyfogatu kocsival s kíséretével együtt Szébenbe utazott.

— Megyénk alispánja május hó 25. 26. és 29-én megtartott tárgyalások alapján a cukor-, kávé- és sörtegyasztási adóátalányt az 1883. évre Gyula-Fehérvár városában 2710 ftban, Abrudbanya városában 1173 ft 77 krban, Maros-Ujvár nagyközségben 600 ftban és Vizakna városában 236 ft 88 krban állapította meg.

— Virágháti Flóris n.enyedi kir. j. bírósági aljegyző és vizsgáló bíró május hó 29. és 30-án tette le a bírói gyakorlati vizgát a m.-vásárhelyi kir. táblánál a legjobb eredménnyel. Örömmel üdvözöljük derék barátunkat és sikert kívánunk remélhető előléptetéséhez.

— Bényei István szinársulata által jövő héten a következő darabok adatnak: Vasárnap jun. 30-án „Mili mári” Népszimű dalokkal 3 felvonásban. Hétfőn jun. 4-én „Kaviár.” Bohozat 3 felv. Kedden jun. 5-én „Tót leány.” Népszimű 3 felv. dalokkal és tánczezel. Szerdán jun. 6-án utolsó előadás „Bozoti Mártha.” Szimű 4 felvonásban.

— Városi ipariskolánk zárvizsgálatait május hó 27-én a délutáni órákban tartotta meg ifj. Gáspár János iskolaszéki elnök vezetése mellett, néhány tanügybarát s kevés számú érdeklődő iparos jelenlétében. — A vizsgálat eredményéről ez alkalommal nem emlékezünk meg, hisz látva a kimutatások illő rovatában az óramulasztások számát, valami fényes eredményt nem is lehetett várnunk; azonban nem hagyhatjuk szó nélkül azon fájdalom érzetet, mely a hallgatónak elfogadta, midőn látta, hogy ezen ifjak, kik alig néhány rövid év múlva a magyar iparos megfizető ezimét fogják viselni, az ipar önálló üzéséhez mulhatatlanul megkivánatos ismereteket vagy éppenséggel nem, vagy nagyon csekély mértékben bírák. Valóban esodálatos, hogy városunkban ezen fontos ügy, az iparos tanoncok rendszeres iskoláztatása, sehoggy sem bír előre haladni, pedig az inasi éveken túl van már! — Ezen fontos ügyre közelebből még visszatérünk.

— Solymosi Elek, mint román író. A „Familia” ezimű román szépirodalmi hetilap, a mely Vulcanu József író és költő szerkesztése alatt jelenik meg, utóbbi számában igen sikerült tárcázott közöl Solymosi Elektől, a népszínház tagjától s lapunk munkatársától ily ezim alatt: „Budapestről Szathmárig”, eredeti román szerkezetben. — Solymosi ur, mint megyénk szülötte, kitűnően ismeri a román népeletet, annak nyelvét s a román nyelvnek a humorra kiválóan alkalmas fordulatait. — A lapszerkesztő hízgelő kommentárt írt Solymosi cikkéhez.

— Rövid hírek. Ő Felsője Rony Jácint püspököt, saját kérelmére, felmentette Mária Valéria főhercegnő oktatásának vezetésétől s kitűnő szolgálatai elismerésül az első osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. — A kir. törvényszék rendezése elmarad a kir. táblák rendezéséig. E helyett a kir. járásbírók száma 10-el szaporították; ezek között Vizaknán is fog léteztetni, mit örömmel tudatunk. — Ba. n. a Zsigmond fővárosi tanácsos, köztisztviselőben állott férfi május 31-én golyóval vetett véget életének. — A hunyad megyei történelmi és régészeti társulat május 30-án ünnepélyes közgyűlést tartott. — Kitűnő vendégek vettek részt ugyanint: dr. Bendorfi bécsi egyet. tanár, Pulszky Ferenc, Szilágyi Sándor, Emich Gusztáv. A gyűlést gr. Kun G. elnök, kitűnő tudósunk nyitotta meg. A társulat rövid fennállása óta európai hírű muzeumot állított. Peldáját követhetnek az alsófehéregyeiek is jó sikerrel, a mint t. Herepei Károly Bethlen-fótanodai gyűjteménye mutatja.

ORSZÁG-VILÁG.

A muszka ezár megkoronázása foglalkoztatja már hetek óta Európa figyelmét. Május 20-ika óta Moszkva városában Európa és Ázsia egymással találkozó küldöttei hirdetik az orosz birodalom nagyságát. A koronázási manifestumot 24-én hirdették ki a város utcáin lóháton szétjáró, diszbe öltözött hírnökök; — 26-án a koronázási jelvényeket az Ors-hejnaja palotából, a kincstárból, átszállították a Kremli (falakkal körülvett erőd) nagy palota Andrástrónomába és 27-én a koronázás szerencsésen véget ért a nélkül, hogy a rettegett nihilista-merényletek valósultak volna. Midőn térden állva a ezár a népért mondott imát, elérzékenyvedve hangos zokogásban tört ki, mi a jelen levőket mélyen megráztotta. A koronázási szertartás után a ezárt az egyházfejévé kenték fel.

Hatvannegy honvédzászló Moszkvában. Az orosz birodalmi zászló felszentelése alkalmából azt írták, hogy az Ors-hejnaja palotában a diadalmi jelvények között 64 honvédzászló is van 1849-ből. Ezek aligha igazi honvédzászlók. A világi győzelem alkalmával az oroszok kezébe legfőkébb 5-6 zászlórud jutott, az egész hadjárat alatt pedig az oroszok egyetlen egy honvédzászlót sem foglaltak el.

Hurbán József lelkész az 1848-49-iki tót lázadás vezére Zmertiich Simon ellen vádat emelt, mert ez a „Felvidéki Nemzetörben” közölte, merre mint szemtanu azokat az eseményeket, melyeknek hőse az 1848-49 években Hurbán vala; az esküdtzék azonban vádlottat a több mint 500 főből álló közönség zajos tapsa között felmentette, Pozsonyban.

Majláth gyilkosai: Spanga, Pitély és Berecz bevallották részességüket az országbíró meggyilkolásában.

Áradások. A folytonos esőzések mindentűn áradásokat idéztek elő. Háromszéken Seps-Szent-György körül az Olt folyó a réteket előntötte és Bkzedától Agostonfalvára a rétek és szántók már hetek óta víz alatt állanak. Imecsfalva és Szent-Katolna között pedig a Fekete-tyg seprti el az emberek vetéseit, míg déli Magyarországon a Maros, Temes és Béga áradása okozott már eddig is tetemes károkat. Ugyanekák Háromszéken, Oltszem és Zalán határain iszonyu jég hullott.

József főherceg június közepén M.-Vásárhelyre utazik. Innen a keleti határszélre, a esikszertai és közdi-vásárhelyi honvédzászlóaljak megtekintésére megy.

Kolozsvári második tenyészállatkiállítás. 1883. évi szeptember hó 1-ső, 2-ik és 3-ik napjain a kolozsvári sétaterén rendezti az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztálya.

A kiállítás ezéj kizárólag az erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése s emelése lévén, ennél fogva csak a „régii Erdélyben“ (tehát a volt n. n. „kapcsolt részeket“ is ide értve) tenyésztett állatok lesznek pénzdíjjal jutalmazhatók.

Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén bemutathatók, de csak dícsérő okleveleket nyerhetnek.

A kiállítás a következő osztályokból áll:

I. osztály: Ló. 1. Luxus ló.

a) Könnyű hátsó fajta. Mének és ménesikók. Három díj: 30, 20 és 10 darab arany. Kanczák és kanczacsikók. Három díj: 20, 10 és 5 darab arany.

b) Nehézebb hátsó fajta. Mének és ménesikók. Három díj: 15, 7 és 3 darab arany. Kanczák és kanczacsikók. Három díj: 15, 5 és 3 darab arany.

2. Gazdasági ló (ide értve a székely lovat is.) Mének és ménesikók. Három díj: 10, 7 és 5 darab arany. Kanczák és kanczacsikók. Három díj: 7, 5 és 3 darab arany.

Külön díjak:

Ötven frank arany, adja Kibédi Biasini Domokos, kir. kereskedelmi tanácsos Kolozsvárt, kizárólag kolozsvári földeszek részére.

Első díj 30 frank } 1881 vagy 1882-ben ellett
Második díj 20 frank. } jól sikerült csikók számára.

II. osztály: Erdélyi magyar szarvasmarha, 1. Tenyész-bika 3 évesen tul. Négy díj: 40, 25, 15 és 5 darab arany.
2. Bika 2-3 éves. Négy díj: 25, 15, 10 és 5 darab arany.

3. Bika 1-2 éves. Négy díj: 15, 10, 7 és 3 darab arany.

4. Fejős tehén borjastól. Négy díj: 25, 15, 10 és 5 darab arany.

5. Fejős tehén borju nélkül. Négy díj: 15, 10, 7 és 3 darab arany.

6. Üsző 2-3 éves. Négy díj: 10, 7, 5 és 3 darab arany.

Külön díjak:

I. A 4) és 5.) Fejős tehén borjastól vagy a nélkül című alosztályokban:

Egyszáz forint, adja sz. kir. Kolozsvár városa. Pályázhatnak kolozsvári birtokosok (azaz legfeljebb 50 holdnyi gazdasággal bíró) gazdáik.

Első díj: 50 forint, a tulajdonos-kiállító saját nevelésű tehenéért.

Második díj: 25 frint } oly tehenéért, melyet a kiállító Harmadik díj: 15 frt } lító legalább egy év óta bír. Negyedik díj: 10 frt }

Jutalom a viszonylag legjobb állatnak is adandó, ha legalább öt kiállító jelentkezik.

II. A 4.) Fejős tehén borjastól című alosztályban: Nyolc darab arany, adja a torda-aranyos gazdasági egyesület, mely díjat azonban csakis torda-aranyosmegyei kiállító nyerhet el.

III. A 6) „Üsző 2-3 éves“ című alosztályban: Ötven forint, adja a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesület egy szolnok-dobokamegyei 30 holdnál kisebb birtok tulajdonosa által nevelt 3 éves legszebb tehénborju jutalmazására.

III. osztály: Idegen fajta szarvasmarha.

1. Bikák. Három díj: 20, 15 és 7 darab arany.

2. Tehenek és üszők. Három díj: 15, 10 és 3 darab arany.

IV. osztály: Bival.

1. Bikák. Három díj: 20, 15 10 arany.

2. Tehenek és üszők. Három díj: 15, 10 és 5 arany.

V. osztály: Juh. (Kiállítandó legalább 5 darab, egy kossal.)

1. Harai fajta. Öt díj: 10, 7, 5, 3 és 1 darab arany.

2. Idegen fajták és keresztezések: (főleg husjuh, hosszú és rövid gyapjas keresztezések.) Három díj: 6, 3 és 1 darab arany.

VI. osztály: Sertés. (Kiállítandó legalább 3 darab 1 kanna.)

1. Hazai fajta. Öt díj: 10, 7, 5, 3 és 1 darab arany.

2. Idegen fajták és keresztezések. Három díj: 6, 3 és 1 darab arany.

Külön díjak:

Négy darab arany, adja a torda-aranyosi gazdasági egyesület a lekitünöb — bármily fajta — egy pár sertésre, mely díjat azonban csakis torda-aranyosmegyei kiállító nyerhet el. —

VII. osztály: Baromfi. (Kiállítandó egy törzs, azaz 1 him és 2 nőstény.)

Tyuk, gyöngytyuk, lud; réce, pulyka és galamb.

Díjak: 10 darab arany értékig, melyeket a bíráló bizottság belátása szerint fog csoportosítani s odaitolni. —

A kifizetőt pénzdíjjakon kívül minden osztályban kellő számú dícsérő oklevelek állanak rendelkezésre.

(Folytatása következik)

A gyümölcsfák májusi zöld metszése.

Valamint a szőlőnél májusban a válogatás egyik a legszükségesebb munkáknak, ugy a gyümölcsfáknál is — de főleg az alakfák és törpefák művelésénél — a májusi zöld metszés egyike a legfontosabb műfogásoknak.

A gyümölcsfák nyári zöld metszését, a midőn tehát azoknak még meg nem fásult zöld hajtásait csipjük vagy metszük vissza, rossz magyarsággal pinczirozásnak is nevezik a francia pincement után.

A májusi zöld metszést a nedvkeringés első periódusa alatt végezzük azon hajtásokon, a melyek igen erősen fára indulnak. Célja az erős növesü hajtások növekedését megakadályozni s ez által a nedvkeringést a gyengébben növő részekben visszazoritani, másrészt pedig a kellő helyeken tartalék vagy pótlék hajtásokat nyerni.

Ezen műveletnél három czélt akarunk elérni u. m.:

1. A fa összes hajtásait egyensúlyba hozzuk, hogy egyik se menjen túl a másikon s egyik erős hajtás se elősködjön a szomszéd hajtásoktól elrabolt tápvevekből, e végből a felső erősebben növő hajtásokon kezdjük meg a csipkedést s legutoljára hagyjuk az alantabb álló ágaknál.

2. A fahajtásokat a visszacsipés segélyével termőhajtásokká változtatjuk, és

3. A már a hajtásokon levő gyümölcsöt szebbé s tökéletesebb fejlődésűvé tesszük.

A pinczirozás tulajdonképen annyit jelentene, mint a zöld hajtás hegyét, végét lecsipni, mi rendes hüvelyk és mutatóujjunknak fellevelet erős körmeink segélyével igen jól eszközölhető. Ezen csipkedés a vegetáció állapota szerint májusban előbb vagy utóbb történik. Az idén pld. most van az ideje, mert a természet jó két héttel megkésétt s az alma valamint a körte hajtások még alig fejlődtek 10—15 cm. hosszúságra. A csipkedésnél a hajtások vége egyszerűen körömmel lecsipetik és pedig kivétel nélkül minden alak- és törpefánál. Ezen művelet következtében a visszacsipett hajtások végein a növekedés hirtelen megakad s a vegetáció csak 10—15 nap mulva fog ismét megindulni, míg ez azonban megcsig, az alatt a nedvkeringés visszazorit a hajtás alsó rügyeihez, valamint a fa összes alsóbb részeibe s azon gyenge hajtások, melyek a csipkedés előtt nem bírtak boldogulni s alig fejlődtek valamit, most e metszés folytán tevékenyebb életmüködést mutatnak, erősebben nőnek s igyekeznek az erősebb hajtásokat hosszúságban elérni.

Gulalaku fáknál a felső hajtások mindig erősebben nőnének, mint az alsók s így a gula aligha lehetne alul háromszor szélesebb, mint felül, ha a májusi metszés rajtuk nem hajtánék végre, de épen azért, hogy a felső erősen növő hajtások májusban visszacsipetnek, az alsók pedig nem — ezáltal az alsók utolérk a felsőket. — Így van ez több egyéb faalakoknál is, a melyeknek alul szélesebbnek kell lenniök, mint felül.

Két-három hét alatt a visszacsipett hajtások végein 1—2 új hajtás keletkezik, a melyek ha ismét erősen nőnének, még egyszer visszacsipetők. Ezen második visszacsipést azonban mindig kellő körültekintéssel tegyük; ugy hogy a második visszacsipés folytán előálló harmadik hajtásnak még öszig elegendő ideje legyen a kieresésre ha erre klimatikus viszonyainknál fogva kilátás nincsen, a második pinczirozást hagyjuk el egészen; lesz még elég módunk a hajtások erős növesének korlátozásában.

A pinczirozás tehát igen hatásos eszköz a gyümölcsész kezében arra, hogy vele a fa nedvkeringésének egyensúlyát, a nedvnek az ágakba történendő egyenletes elosztását, a faalakok karjainak szimmetriáját megállapíthassuk.

Az ösi barackfánál a májusi zöld metszés alkalmával gyakran egyes hajtásokat egészen el is kell tőből távolítanunk s erre a czélra már finomabb keskeny pengéjű kést szoktunk használni. — Ezen eltávolítás ott szükséges, hol egy ponton több hajtásunk van egyenl. — Itt egy szép hajtás meghagyása után a többit ezen ponttól tőből lemetsszük, hogy a meghagyott egyetlen hajtás kellő fejlődése ezáltal biztosítható. — Eltávolítottak to-

vábbá a redély öszibarackfákról (Freillages) azon hajtások is, a melyek a redélyzettől előre, vagy hátra, a redély léceihez irányulnak s így nélkülözhetők. Kimetszhetők azon hajtások is, a melyek termésüket elrugták s tartalékul nem szükségesek; ha tartalékul szükségünk lenne rájuk, ez esetben két alul a tövükön levő szemre visszametszendők. — Végül mindazon hajtások leszedhetők, melyek a gyökérnyakról, a vastagabb vázágakról előjönnek, valamint mindazon víz hajtások is, melyek tartalékul valahová nem használhatók fel.

Az öszibarack hajtásainak kimetszése akkor történik, midőn a hajtások 4—5 cm. hosszúsággal bírnak és ne messzük ki egy barackfán az összes felesleges hajtásokat egyszerre; hanem lassankint és pedig először a fa egyik felén levő ágain szedjük ki a felesleges hajtások felét, azután 2—2 nap mulva a másik részen levőkből, ismét pár nap mulva az egyik részről a felesleges hajtások másik felét és így tovább, nehogy a fa nedvkeringésében hirtelen zavar támadjon s a fafodrosodás vagy mézgásodásnak essék áldozatul. A hajtások kimetszésének mindig 8—14 nappal előbb kell történnie, mint a pinczirozásnak, ez utóbbi idejét mint már említők, a vegetáció állapota határozza meg. — Közönséges magas és félmagas törzsű gyümölcsfáknál, továbbá a szilva és cseresznyeféléknél a májusi zöld metszésre nincs szükség, a törpefáknál csak akkor, ha erős hajtás miatt nem indulnának termőre, vagy ha egyes erősebb hajtások a falalakját s jövő termékenységét fenyegetnék mindazonáltal még a magas törzsű alma és körtefáknál is jó hasznát vehetjük e műfogásnak, ha valamely fa igen erősen fára hajt s terméketlenségének oka abban fekszik. A redély öszibarackfáknál s az alakfáknál e metszés fölötté szükséges, ugyszólván elmaradhatlan.

Igen fontos feltevedés még a levelek pinczirozása is, május hó elejével és gyakran későbbben is. A fiatal hajtáson ugyanis a közepétől kezdve végeig, minden 2—3-ik levél kinyíratik, a hajtás alján levő első levél ellenben érintetlenül hagyatik hogy a nedek szívását s alakítását erőlyesen végezhesse. Ezen műfogás által számos gyümölcsrügy fog kepződni az ily részben levelezett hajtáson s így sok fát voltak már a francziák képeképp termésre kényszeríteni.

Szerkesztőségi üzenet.

Egy volt barát Kolozsvár, — I — y Miskolcz: köszönettel vett dolgozataikat közelebb közöljük.

Vidéki levelezőinket körjük tudósításaik megtételére, és a termények állása felől értesítésre.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY,
TÖRÖK BERTALAN, SZILÁGYI FARKAS,
KIADÓ-TULAJDONOS: WOKÁL JÁNOS.

Egy 30 holdas birtok

Tővisen, kövezett udvar, ház, tágas kerttel, kereskedésre való gabonással, gazdasági épületeivel együtt vagy külön, — az udvarral csakis örökáron — Szent-Mihálynapkor eladó, a ref. templom körül, Horváth Mózes szomszédságában 167. szám alatt.

Egy liter hegyaljai bor

csak 24 kr.

A ki nem hiszi, tessék meggyőződést szerezni BIRTALAN LAJOS-nál.

Árlejtési hirdetmény.

Ns. Alsó-Fehérmegye f. évi április 25-én tartott törvényhatósági közgyűlésében 55. jkvi sz. a. hozott határozat nyomán a törvényhatósági utakon a közmunka-alap terhére a következő építkezések engedélyeztettek:

1-ször: 5185—1883. alp sz. alatt a Gyula-Fehérvár-drombár-berve-szekési utvonálnak az **alvinczi járásban** 0. Herepe és Berve határában fekvő szakaszán 3 fahid újból építése 3172 frt 06 kr

2-or: 5252—883. alp. sz. alatt a **kis-enyedi járásban** a Berve-viágárd-koneza-szerdahelyi. Alamor-ladamosi és Koneza-buzd-preszákai útvonaloknak Vingárd. Alamor. Buzd és Drassó községek határában fekvő szakaszán 3 fahid és 6 faáteresz újból építése . . . 3281 frt 47 kr.

3-or: 5265—883. alp. sz. alatt a hegyaljai útvonalnak **magyar-igeni járásban** M. Igen, Krakó és M.-Boros-Boesárd határában fekvő szakaszán 1 fahid és 3 faáteresz újból építése 1304 frt 51 kr költséggel.

A felseiorolt munkálatok foganatosításának biztosítása czéljából **f. évi június hó 31-én** délelőtt 10 órakor kezdődőleg az alsófehérmegyei kir. építészeti hivatal irodájában, a megye alispánjának elnökle mellett, szó- és írásbeli ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A tervek, költségvetés és építési feltételek alólirt hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők és ugyanott átvehetők a zárt ajánlati minták is.

Felhívatnak a vállalkozni szándékozók, miszerint a fenn kitett napon és órában a kikiáltási ár 5 %-át tevő készpénz, vagy ennek megfelelő övadékképes értékpapirokból álló bánatpénzzel ellátva, a kir. építészeti hivatal irodájában személyesen jelenjenek meg, vagy pedig jogérvényes — minden járásra külön kiállított — zárt ajánlataikat az 5%-tőli bánatpénznek melléklésével nevezett hivatalhoz az árlejtés megkezdésére kifizető ideig annyival inkább adják be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Nagy-Enyed, 1883. május 30.

Alsófehérmegyei m. kir. építészeti hivatal.